

До протоколу № 199
від 18 лютого 2026 року

В И С Н О В О К

до проекту Закону України

**«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав малолітніх і неповнолітніх осіб, які мають право на призначення та отримання одноразової грошової допомоги»
(реєстр. № 14248 від 26.11.2025)**

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій за дорученням Голови Верховної Ради України 18 лютого 2026 року на своєму засіданні (протокол № 199) розглянув в межах предметів свого відання проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав малолітніх і неповнолітніх осіб, які мають право на призначення та отримання одноразової грошової допомоги» (реєстр. № 14248 від 26.11.2025), поданий народним депутатом України Цибою Т.В. та іншими народними депутатами України, і зазначає таке.

Головним з опрацювання цього законопроекту визначений Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів.

У пояснювальній записці до законопроекту визначено, що його розроблено з метою посилення захисту прав дітей, зокрема права малолітніх та неповнолітніх осіб на отримання частини одноразової грошової допомоги.

Законопроект передбачає внесення змін до Кодексу цивільного захисту України, Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», Закону України «Про Національну поліцію», Закону України «Про одноразову грошову допомогу за шкоду життю та здоров'ю, завдану працівникам об'єктів критичної інфраструктури, державним службовцям, посадовим особам місцевого самоврядування внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України» щодо удосконалення порядку призначення і виплати одноразової грошової допомоги.

Передбачається, що у разі коли право на призначення та отримання одноразової грошової допомоги належить малолітній, неповнолітній особі, 50 відсотків належної такій особі частки виплачується після досягнення нею 21-річного віку з урахуванням індексу інфляції.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України (далі – ГНЕУ) висловлює низку зауважень до змісту та термінології законопроекту, у тому числі техніко-юридичного характеру.

Так, зокрема ГНЕУ зазначає, що п. 6 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про освіту» замість терміну «навчальний заклад» закріплено термін «заклад освіти», а термін «інший дитячий заклад» не є належно визначеним. Отже, з огляду на зазначене вище, вважає за доцільне упорядкувати термінологію, а також уточнити, що мається на увазі під запропонованим поняттям «інший дитячий заклад».

Міністерство освіти і науки України пропонує з метою приведення термінології законопроекту у відповідність до освітнього законодавства по тексту законопроекту слово «навчального» замінити словом «освіти».

Міністерство фінансів України (далі – Мінфін) зазначає, що законопроект потребує доопрацювання з урахуванням зауважень Мінфіну.

Мінфін зауважує, що Законом України «Про індексацію грошових доходів населення» визначено механізм підвищення грошових доходів населення, що дає можливість частково або повністю відшкодувати подорожчання споживчих товарів і послуг, та передбачено, що індексації підлягають грошові доходи населення, одержані ними в гривнях на території України і які не мають разового характеру.

З огляду на це, Мінфін пропонує в абзацах п'ятих пунктів 1–4 розділу І законопроекту (щодо виплати малолітній або неповнолітній дитині 50 відсотків частки одноразової грошової допомоги з урахуванням встановленого індексу інфляції за період від призначення до здійснення такої виплати) слова «з урахуванням встановленого індексу інфляції за період від призначення до здійснення такої виплати» виключити.

Реалізація положень акта не впливатиме на виконання закону про Державний бюджет України в поточному бюджетному періоді, оскільки Закон набирає чинності через три місяці з дня його опублікування.

Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України підтримує законопроект та зазначає, що реалізація запропонованих законопроектом положень сприятиме посиленню захисту прав, зокрема, малолітніх і неповнолітніх осіб на отримання частини одноразової грошової допомоги.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Д. Лубінець зазначає, що підтримує законопроект.

Міністерство у справах ветеранів України підтримує законопроект за умови доопрацювання та зазначає, що:

запровадження норми про виплату 50 відсотків належної частки одноразової грошової допомоги лише після досягнення особою 21 річного віку не узгоджується з вимогами статті 34 Цивільного кодексу України, відповідно до якої повна цивільна дієздатність настає у 18 років. Обмеження права повнолітньої особи розпоряджатися належними їй коштами може бути розцінене як звуження змісту та обсягу конституційних прав, що не допускається частиною третьою статті 22 Конституції України;

запропонований перелік підстав для виплати одноразової грошової допомоги у повному обсязі є вичерпним, що не враховує інших можливих

тяжких життєвих обставин (наприклад, смерть опікуна, доведені факти зловживань з боку законних представників, інші виняткові ситуації). Не визначено механізм підтвердження обставин, за яких виплачується одноразова грошова допомога в повному розмірі;

норма щодо виплати одноразової грошової допомоги дітям, які перебувають у закладах (опікувальних установах) спрямована на посилення захисту прав дітей, позбавлених батьківського піклування. Разом з тим відсутні положення щодо обов'язкового залучення органів опіки та піклування до прийняття рішень про виплату та щодо механізму зберігання коштів.

Міністерство оборони України не підтримує законопроект, оскільки він має певну неузгодженість, яка не дозволить забезпечити реалізацію його мети та зазначає зокрема про наступне.

Запропоновані положення законопроекту щодо відтермінування виплати, а також запровадження додаткових умов виплати нівелюють компенсаційний характер одноразової грошової допомоги та суперечать її соціальному призначенню. Фактичне “замороження” коштів до 16 років та/або 21 року позбавляє родину загиблого права скористатися ними в момент, коли вони найбільш потрібні.

Крім того, призначення та виплату одноразової грошової допомоги також передбачено Законами України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” та “Про військовий обов'язок і військову службу”, в які внесення змін не пропонується.

Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України у межах компетенції повідомляє про відсутність зауважень до зазначеного проекту Закону.

Разом із тим пропонує розглянути можливість надання права розпоряджатися належною часткою одноразової грошової допомоги самій особі після досягнення повноліття, оскільки відповідно до статті 34 Цивільного кодексу України повну цивільну дієздатність має фізична особа, яка досягла вісімнадцяти років (повноліття).

А також пропонує передбачити, що особи, які навчаються за бюджетною формою, можуть самостійно розпоряджатися одноразовою грошовою допомогою після завершення навчання, тоді як контрактники – за потреби в період здобуття освіти.

Міністерство юстиції України зазначає, що запропоновані проектом Закону зміни створюють юридичну невизначеність щодо порядку призначення та виплати одноразової грошової допомоги малолітнім або неповнолітнім особам, у яких законним представником є адміністрація закладу охорони здоров'я, навчального або іншого дитячого закладу, що не відповідає вимозі якості «закону» та не забезпечить належного захисту майнових прав відповідної категорії осіб.

Крім того, проект Закону в частині вживання слів «навчального...закладу» не узгоджується з термінологією законодавства України про освіту, де вживається термін «заклад освіти».

Також Міністерство юстиції України звертає увагу, що для вироблення остаточної позиції щодо поданого проекту Закону слід урахувати позиції Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства освіти і науки України.

Міністерство внутрішніх справ України надає свої зауваження та пропозиції до законопроекту.

Національна поліція України зазначає, що законопроект потребує доопрацювання та звертає увагу зокрема на наступне.

Термін «навчальний заклад» на сьогодні законами України не передбачено, водночас пунктом 6 частини першої статті 1 Закону України «Про освіту» визначено термін «заклад освіти»;

Крім того, ураховуючи відсутність закріплення на рівні законодавства України терміну «інший дитячий заклад», указане визначення потребує конкретизації з метою уникнення його довільного тлумачення на практиці.

Пенсійний фонд України надає свої зауваження до законопроекту та зазначає, що реалізація положень законопроекту потребуватиме додаткових витрат з Державного бюджету України, що може бути підтримано виключно за умови позитивного висновку Міністерства фінансів України.

Адміністрація державної прикордонної служби України не має зауважень до законопроекту.

Національна академія правових наук України надала пропозиції та зауваження до законопроекту, підготовлені фахівцями Науково-дослідного інституту правового забезпечення інноваційного розвитку Національної академії правових наук України.

Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів, визначений головним з опрацювання цього законопроекту, на своєму засіданні 22 грудня 2025 року (протокол № 232) розглянув законопроект та за результатами його розгляду рекомендував прийняти зазначений проект Закону за основу.

Підкомітет з питань вищої освіти, розглянувши на своєму засіданні 12 січня 2026 року законопроект реєстр. № 14248 та надані до нього експертні висновки, пропонує за результатами його розгляду на засіданні Комітету з питань освіти, науки та інновацій рекомендувати прийняти зазначений проект Закону за основу.

Заслухавши та обговоривши інформацію народного депутата України - автора законопроекту Циби Т.В., представників Міністерства у справах ветеранів України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства фінансів України та широко обговоривши питання **Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій ухвалив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 1 частини першої статті 114 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав малолітніх і неповнолітніх осіб, які мають право на призначення та отримання одноразової грошової допомоги» (реєстр. № 14248 від 26.11.2025), поданий народним депутатом України Цибою Т.В. та

іншими народними депутатами України, за результатами його розгляду в першому читанні прийняти за основу.

2. Направити цей Висновок, висновки Міністерства освіти і науки України та Національної академії правових наук України до Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів, визначеного головним з опрацювання цього законопроекту.

Голова Комітету

Сергій БАБАК